

Mishnah Orlah, chapter 1

משנה ערלה פרק א

[The verse states: “When you come to the Land and **you plant any food tree**, you must surely block its fruit (from use); it must be blocked to [לכם] you for three years, not to be eaten” (Leviticus 19:23). This fruit is referred to as *orlah* or blocked.] (1) If one plants [a tree] to serve as a fence, or,

for [its wood to be used as] beams [since it was not meant as a **food tree**] it is exempt from the laws of *orlah*. Rabbi Yose says: Even if he intended the inner side [facing his house] to be for fruit and the outer side [facing the street] to be a fence, [though its one tree] the inside fruit is subject while the outside is not. (2) At the time that our forefathers came into the Land and found [food trees] already planted, [since the verse states: “and **you plant**”] it is exempt. If [after they came to Land] they [a Jew or Gentile] planted a tree though [the Land] had not yet been conquered [the word “**any**” comes to include such a case, and thus] it was subject. If one planted a tree [on his property] for public use, it is subject [the word לכם in plural “it must be blocked to לכם,” includes the case where it was for public use], but Rabbi Yehudah exempts [he maintains the plural word, לכם — and you plant” is also an inclusion, thus one inclusion לכם, written after another inclusion ונטעתם, comes to exclude (Menahot 89a)]. If one planted on public property [for personal use], or, if a Gentile planted [a tree], or, if a thief planted [a tree on property that was not his], or, if one planted on a boat

רבנו עובדיה מברטנורא

א הנוטע לסייג: שיהיה האילן גדר לכרם. ולקורוח: לגדל עצים לעשות מהן קורות לבנין, ואין עיקר נטיעתו לאכול הפירות. **פטור מן הערלה:** דכתיב (ויקרא יט) ונטעתם כל עץ מאכל, את שהוא למאכל, חייב, לסייג ולקורות ולעצים פטור. **הפנימי למאכל:** נתכוין שיחזור הפנימי יהיה למאכל ויחזור החיצון לסייג, אף על פי שהכל אילן אחד, החיצון פטור. ואין הלכה כר' יוסי. **ב ומצאו נטוע:** פטור, דכתיב (שם יא) כי תבואו אל הארץ ונטעתם, פרט לנטעו נכרי עד שלא באו לארץ. **נטעו:** בין ישראל בין נכרי לאחר שבאו לארץ אף על פי שלא כבשו ישראל את הארץ חייב, דכתיב (שם) כל עץ, בין נטעו ישראל בין נטעו נכרי. **הנוטע לרבים:** שנטעו ברשותו לצורך רבים. **חייב:** דכתיב (שם) יהיה לכם ערלים, להביא הנוטע לרבים. **ור' יהודה פוטר:** סבר ונטעתם נמי משמע לרבים, ואין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט. ורבנן סברי ונטעתם כל אחד לעצמו משמע. ואין הלכה כר' יהודה. **הנוטע ברשות הרבים:** לצורך עצמו. **והנכרי שנטע:** בשדה של ישראל. **והגזלן:** שגול קרקע ונטעה

[made from clay, where the roots puncture the clay, or one from wood where it has a hole on its bottom], or a tree which grew on its own, it is subject to *orlah*.

(3) If a tree was uprooted together with its rock-soil [i.e., the hard soil which is wrapped around the roots is still intact], or if a river [flooded and] swept it away in a flood, together with its rock-soil, [and one, subsequently, added more soil and it started growing again], if it could have lived [just from the rock-soil] it is exempt, but if not [it is considered as a newly planted tree and it is subject [to three new years of *orlah*]. If the rock-soil became detached [exposing the roots] from one side, or, if a plow shook it off, or, if he shook it off until it [the rock soil] turned into loose soil (Tiferet Yisrael), if it could have lived [with the exposed roots] it is exempt, but if not [it is considered as a newly planted tree and it is subject [to three new years of *orlah*].

(4) If a tree was uprooted but one root remained [connected to the ground], it is exempt. And how large must that root be? Rabban Gamliel says in the name of Rabbi Elazar the son of Yehudah of Bertota: As [the thickness of] a stretching pin [used to stretch cloth].

(5) If a tree was uprooted and it had a [planted] rooted shoot [i.e., it had a low lying branch which was bent and planted into the ground] and the tree is now deriving nourishment [only] from the [new] shoot, the old [detached] tree now

רבנו עובדיה מברטנורא

ונתיאשו הבעלים ממנה. והנוטע בספינה: אע"פ שאינה נקובה אם היא של חרס, לפי שאין כלי חרס עומד בפני השרשים והן מפעפעין דרך החרס ויונקים מן הקרקע, אבל של עץ בעי נקיבה. והעולה מאיליו: ודוקא במקום ישוב, אבל במקום יערים ומדברות לא. ג אילן שנעקר: שעקרתי הרוח. או שטפו נהר והוליכו למקום אחר. והסלע עמו: העפר שסביב השרשים קרוי סלע לפי שהוא נעשה שם קשה כסלע, וקאמר שאם היה אותו עפר עמו והוסיף עליו עפר ונשרש שם בארץ, רואים אם יכול לחיות מן העפר שבא עמו בלא תוספת עפר אחר (הרי"ן) הוא כנטוע במקומו הראשון ופטור מן הערלה. ואם לאו, הרי הוא כאילן העולה מאיליו וחייב. זעזעתי המחרישה: ונתפור ממנו העפר ונתגלו השרשים. ד ונשתייר בו שורש: מחובר לקרקע שלא נעקר. כמחט של מתוח גרסינן, כלומר שיעור עובי השורש כמחט שהאורגנים מותחים בו הבגד אחר שארגוהו, להפשיטו ולהרחיבו. ה ובו בריכה: מנהג עובדי אדמה שחופרים גומא ולוקחים יחור אחד מן האילן וטומנין אותו באותו

assumes the status of the shoot [and since the shoot is now considered as if freshly planted, thus, both it, and the old tree, now require three years of *orlah*]. If one [bent and] rooted [a branch into the soil the first year and after it grew rooted the new branch the following] year [and did so repeatedly, year] after year, and it [the first shoot] became detached, [all the shoots are considered as being newly planted and] one counts [the three years] from the time it became detached. [It was the usual practice to graft one long vine shoot onto the length of another.] [The law regarding]: Connected grafted shoots of vines, and [regarding] grafted, vine shoots, growing on other grafted, vine shoots, even if he rooted [and planted the middle section into the ground, it is not viewed as newly planted and its fruit] are permitted. Rabbi Meir says: In a case where the potency [of the graft] is strong [and it draws its nourishment from the mother vine], it is permitted, but where the potency [of the graft] is weak [and draws its nourishment from the rooted middle of the vine] it is [considered newly planted fruit and is] prohibited. So, too, regarding a bent-down [rooted] shoot which has become detached and it is full of fruit [since, as we will see later, in 2:1, that *orlah* which got mixed

רבנו עובדיה מברטנורא

גומא ויוצא שורש היחור מצד אחר ונעשה שם אילן וראש היחור נשאר מחובר באילן, ואין דין ערלה נוהג בו בעודו מחובר לאילן ויונק ממנו, אף על פי שהוא יונק גם מן הקרקע, ואם נעקר אילן הזקן מן הקרקע ונמצא שכל חיותו ויניקתו עתה מן הבריכה. **חזרה הזקנה להיות כבריכה:** ושניהם הזקנה והבריכה הוו כאילו ניטעו עתה, ומונים להם שלש שנים משעה שנעקר האילן. **הבריכה שנה אחר שנה:** לאחר שהגדילה בריכה ראשונה, לקח ממנו יחור והבריכו בארץ, וכן עשה כמה פעמים זה אחר זה. **מונה** לכולן שני ערלה משנפסקה הבריכה הראשונה מן האילן. **סיפוק גפנים** דרך עובדי אדמה שלוקחים זמורה ארוכה מגפן זו ומושכים אותה לגפן שבצדה ומרכיבין הזמורה בגפן, והוו הנקרא סיפוק ופטור מן הערלה. והא דתנן ובמסכת סוטה פ"ה, אחד הנוטע ואחד המבריך ואחד המרכיב חייב בערלה, התם מיירי כשחתך הזמורה מן הגפן או היחור מן האילן ואחר כך הבריכו או הרכיבו. **מקום שכוחה יפה מותר:** אם הזמורה שהבריכוה בגפן כוחה יפה ויונקת מן הגפן אשר ממנו לוקחה מותר ופטורה מן הערלה, ואם כוחה רע חייבת בערלה. ואין הלכה כרבי מאיר. **והיא מלאה פירות:** אם תלשן מיד, הן מותרין מפני שגדלו בהיתר, ואם הניחן באילן וגדלו לאחר שנפסקה ואין בפירות שגדלו כבר, מאתים לבטל התוספת, אסור, דערלה אוסרת עד מאתים. והוא הדין באילן

up with non-*orlah* requires a two hundred to one ratio for neutralization], if the fruit increased [in size] one two-hundredth [part after its detachment] it is prohibited.

(6) If a shoot of *orlah* or a shoot of *kilayim* became mixed up [in the case of *kilayim* the example would be, where he placed a perforated planting pot under a vine, thus both the vine, and now this new plant, are drawing nourishment from the same ground; subsequently, he removed the pot and doesn't remember from where], he must not gather them [since plants while still attached to the ground have no neutralization]. However, if he did gather them, it becomes neutralized in [a mixture of] two hundred and one, provided that he did not gather them with this purpose in mind [since the Rabbis prohibit doing so intentionally]. Rabbi Yose says: Even if he gathered them deliberately [in order to neutralize them] it becomes neutralized in two hundred and one [because the Rabbis did not institute precautionary measures in uncommon cases such as these].

(7) Leaves, sprouts, the sap of vines and vine buds, are permitted regarding *orlah*, *revai* [fourth year produce, which have similar laws as *ma'aser sheni*] and to a *nazir*, but are prohibited from an [idolatry] *asheirah* [tree]. Rabbi Yose says: vine-buds are prohibited because it is in fact a fruit. Rabbi Eliezer [maintains that all sap, even from non-fruit trees are considered as fruit and] says: If one curdles milk with the resin of *orlah*, it is prohibited [the *halachah* does not follow Rabbi

רבנו עובדיה מברטנורא

זקן שנעקר ובו פירות וחזרו ושתלו. ו שנתערבה בנטיעה של ערלה. ושל כלאי הכרם: כגון שהעביר עציץ נקוב תחת גפן אחת ונאסרה ואינו מכיר בנטיעה של ערלה. הרי זה לא ילקוט: דכיון שאינו מכיר אותה של איסור כולן אסורות. אף יתכוין וילקוט: דחוקה אין אדם אוסר כרמו בנטיעה אחת ולא חיישין דלמא אתי לערב הנטיעה לכתחילה, ואף על גב דבעלמא אין מבטלין איסור לכתחלה הכא מלתא דלא שכיחא היא ולא גזור. ואין הלכה כר' יוסי. ו ומי גפנים: המים היוצאים מן הגפנים כשחוחכים אותם או את הזמורות, בימי ניסן. הסמדר: הוא הפרח שממנו יצא הבוסר, אבל הבוסר עצמו הכל מודים שהוא פרי. מותרים בערלה: דכתיב (שם יט) וערלתם ערלתו את פריו, והני לאו פרי נינהו. וברביעי: נאכלין בשנה רביעית חוץ לירושלים בלא פדיון, ידידיה כל פריי קדש הלולים כתיב (שם), והני לא הוי פרי. ובנזיר: מותר הנזיר לאכלם, דבנזיר כתיב (במדבר ו) לא יאכל, והני לאו בני אכילה נינהו. ואסורים באשרה: סכתיב (דברים יג) ולא

פירות, אם הוסיף במאיתם, אסור: ו נטיעה של ערלה ושל כלאי הכרם שנתערבו בנטיעות, הרי זה לא לקט. ואם לקט, יעלה באחד ומאתים, ובלבד שלא יתפון ללקט. רבי יוסי אומר, אף יתפון ללקט ויעלה באחד ומאתים: ז העלים, והלולבים, ומי גפנים, וסמדר מותרים בערלה וברביעי ובנזיר, ואסורים באשרה. רבי יוסי אומר, הסמדר אסור, מפני שהוא פרי. רבי אליעזר אומר, המעמיד בשרף הערלה, אסור. אמר רבי

Yose nor, Rabbi Eliezer]. Rabbi Yehoshua said: I have heard explicitly, that if one curdles with resin of leaves, or, the resin of roots, it is permitted, but, if with the resin of unripe fruit, it is forbidden, because they are considered fruit.

(8) Defective grapes [which were stricken before reaching a third of their growth], grape pits and grape skins and *temed* [wine] made from [soaking] them [in water], the outer skin of the pomegranate and the sprout [at the top], nutshells and fruit pits, are prohibited regarding *orlah*, *asheirah* and to a *nazir*, while they are permitted regarding *revai* [since regarding *revai* they must be ready to be eaten in Jerusalem]. Regarding fruit that fell before becoming ripe, they are prohibited regarding all [of the aforementioned].

(9) Rabbi Yose says: One may plant an *orlah* shoot [since one may derive benefit from the wood of *orlah*] but one may not plant a nut [from a tree which was *orlah*], because it is considered fruit. And one may not graft [palm branches, of *orlah*, already bearing the] early berries of the dates [lest, he come to eat them].

רבנו עובדיה מברטנורא

ידבק בדרך מאומה מן החרם. ואשרה הוא אילן הנעבד. **המעמיד בשרף הערלה:** המעמיד גבינה בשרף הנוטף מעצי ערלה. **שרף:** גומ"א בלע"ז. וסבר ריב אליעזר דשרף הוי פרי בין באילן העושה פירות בין באילן שאינו עושה פירות. ואין הלכה כר' יוסי ולא כר' אליעזר. **בשרף הפגים:** שרף הנוטף מן הפירות שלא בשלו כל צרכן. והלכה כרבי יהושע. **ח ענקוקלות:** לשון נוטריקון ענבים דלקו תלת. כלומר, שלקו קודם שהביאו שליש בישולן. **החרצנים:** גרעינים שבתוך הענבים. **והזגים:** הקליפות שבחוץ. **והתמדי:** שנתן מים על גבי שמרים או על גבי החרצנים והזגין ויש בהם טעם יין. **והנץ שלהן:** פרח שעל גבי הפטמא. **והגרעינין:** גרעין של כל פרי, כגון הגרעינים הנמצאים בתוך התמרים והזיתים והאפרסקים וכיוצא בהן. **אסורים בערלה:** דכתיב (ויקרא יט) את פריו, את הטפל לפריו. **ומותרים ברבעי:** שנטע רבעי אינו אסור בהנאה אלא נאכל לבעלים בירושלים כמעשר שני, ואין מתקדש בקדושת מעשר שני אלא דבר הראוי לאכילה. **נובלות:** פירות הנושרים מן האילן קודם גמר בישולן. **כולן אסורות:** בין בערלה, בין ברבעי, בין באשרה, בין בניזיר. **ט נוטעים יחור של ערלה:** שהעץ מותר, בהנאה. אבל לא האגוז, שהוא פרי ואסור בהנאה. ומודה ר' יוסי שאם נטע והבריך והרכיב שהוא מותר דזה וזה גורם מותר. **בכפניות:** יחור שיש בו כפניות. תמרים בעודן סומדר נקראים כפניות. רבי יוסי לטעמיה דאמר הסומדר אסור מפני שהוא פרי. והלכה כמותו דמותר ליטע יחור של ערלה. ואין הלכה כמותו שאוסר בכפניות.